

O jakich zawodach dla swoich dzieci marzą Polacy?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- W pytaniu otwartym o wymarzony zawód dla córki (niezależnie od tego, czy badani mają dzieci i w jakim wieku) najpopularniejszą opcją są zawody medyczne, a następnie prawnicze – *ex aequo* z zawodami związanymi z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym lub humanistycznym (jak np. nauczycielka).
- Polacy najczęściej życzyliby sobie, aby syn wykonywał zawód wymagający studiów politechnicznych, a w drugiej kolejności – medycznych. Jednak pragnienie, aby syn został lekarzem, jest znacznie rzadsze niż w odniesieniu do córki. W trzeciej kolejności ankietowani uważają, że wymarzonym zawodem dla syna jest informatyk lub (podobnie często) prawnik.
- Preferowane dla dzieci zawody różnią się więc w zależności od płci dziecka. Takie same prawidłowości obserwowaliśmy w 2017 roku. Lista wymarzonych profesji dla syna i córki jest bardzo stabilna w czasie, największa zmiana dotyczy wzrostu odsetka odpowiedzi, że wybór zawodu należy do dziecka, a rodzice nie chcieliby nic mu sugerować.

Po siedmiu latach od ostatniego badania na temat postrzegania sukcesu zawodowego¹ przez Polaków, wróciliśmy do tematu aspiracji edukacyjnych² i wartości wyższego wykształcenia. Od tego czasu nieustannie zachodzą znaczące zmiany na rynku pracy, wywołane z jednej strony przemianami demograficznymi polskiego społeczeństwa (głównie starzeniem się populacji), a z drugiej strony – nowoczesnymi technologiami i automatyzacją pracy, zastępującymi w wielu branżach powtarzalne zadania w sektorze produkcyjnym, ale wchodzącymi też do sektora usług (np. chatboty obsługujące klientów). Rozwój technologii cyfrowych zwłaszcza w czasie pandemii COVID-19 przyczynił się do uelastycznienia stosunku pracy (praca zdalna, kontrakty krótkoterminowe bez ubezpieczenia i urlopów), a jednocześnie wymusza podnoszenie umiejętności korzystania z nowych narzędzi i oprogramowania. Przewiduje się, że coraz ważniejsze będzie sprawne łączenie kompetencji ludzkich z możliwościami oferowanymi przez zaawansowaną technologię³. W obliczu tych zmian struktury zatrudnienia i sposobu funkcjonowania wielu branż ważne jest monitorowanie, jakich zawodów dla swoich dzieci chcieliby Polacy oraz co, ich zdaniem, w największym stopniu decyduje o odniesieniu sukcesu zawodowego.

CO WPŁYWA NA SUKCES ZAWODOWY?

Warto zauważyć, że od 2017 roku, kiedy ostatni raz pytaliśmy o to Polaków, postrzeganie czynników decydujących o sukcesie zawodowym uległo bardzo niewielkim przemianom. Badani mogli wskazać nie więcej niż dwie odpowiedzi, a 59% z nich zadeklarowało, że, w ich ocenie, największy wpływ na sukces zawodowy mają wiedza i umiejętności. Nieco ponad dwie piąte (43%) ankietowanych uważa, że kluczowe znaczenie ma solidna, rzetelna praca. Mniej niż co trzecia osoba (30%) wskazała na wykształcenie jako źródło powodzenia zawodowego, a mniej niż jedna czwarta (22%) – na inicjatywę,

---

¹ Zob. komunikat CBOS „Jak osiągnąć sukces zawodowy?”, czerwiec 2017 (oprac. A. Głowacki).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (414) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 13 października 2024 roku na próbie liczącej 1025 osób (w tym: 59,9% metodą CAPI, 24,7% – CATI i 15,4% – CAWI).

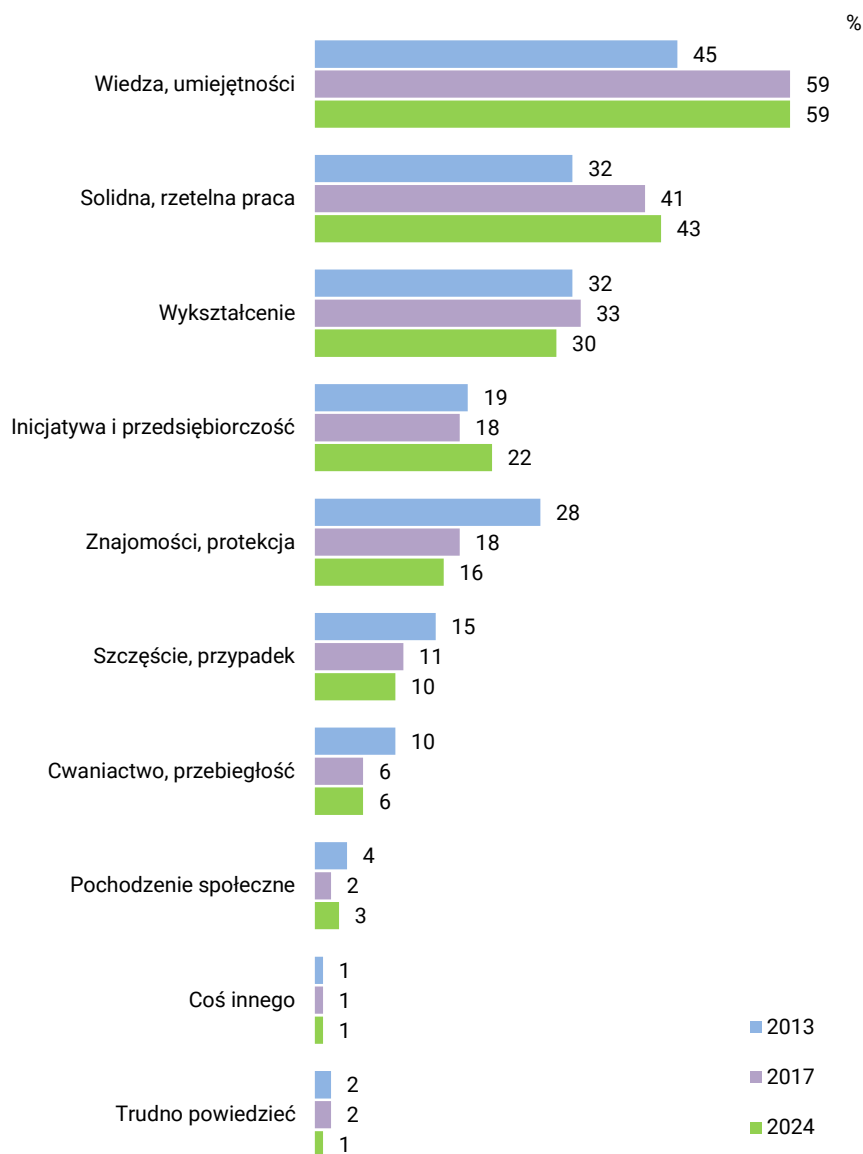
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

³ Zob. J. Sroka, *Dekompozycja stosunków przemysłowych w Europie jako preludeum gospodarki 4.0*, „Przegląd Europejski” 2(52)/2019.

przedsiębiorczość. Wśród możliwych odpowiedzi były też: znajomości, protekcja – wybierane przez 16% respondentów – oraz szczęście, przypadek, które w największy sposób wpływają na sukces zawodowy zdaniem co dziesiątego Polaka (10%). Nieliczni uważają, że decydujące znaczenie w powodzeniu na rynku pracy ma cwaniactwo, przebiegłość (6%), a jeszcze mniejszy odsetek jest skłonnych przyznać, że kluczowe jest pochodzenie społeczne (3%) lub coś innego, spoza listy (1%).

CBOS

RYS. 1. Co, w Pana(i) ocenie, ma największy wpływ na sukces zawodowy?

Odsetki nie sumują się do stu, ponieważ badani mogli wybrać dwie odpowiedzi

W porównaniu do poprzedniego pomiaru nie zmienił się odsetek osób wybierających kompetencje czysto merytoryczne (59%). Odrobinę wzrósł udział wskazań na solidną, rzetelną pracę (o 2 punkty procentowe), a zmniejszyło się znaczenie wykształcenia (o 3 punkty). Mniejszy jest również odsetek respondentów wskazujących jako najważniejsze determinanty sukcesu zawodowego znajomości

(o 2 punkty), a zwiększyła się rola przypisywana inicjatywie i przedsiębiorczości (o 4 punkty procentowe). To znaczenie własnej działalności zmieniło się w największym stopniu od ostatniego badania i poskutkowało zmianą w hierarchii czynników wpływających na sukces na rynku pracy pierwszy raz od 2013 roku.

Kobiety częściej niż mężczyźni uważają obecnie, że kluczowe jest posiadanie wykształcenia (33% wobec 26% wśród mężczyzn), a ci drudzy z kolei znacznie częściej niż kobiety wskazują na cwaniactwo, przebiegłość (8% wobec 3% wśród kobiet) potrzebne do osiągnięcia sukcesu zawodowego. Podobnie jak 7 lat temu, im wyższy status badanych, tym mniejsza rola przypisywana jest wykształceniu: w grupie respondentów o dochodach poniżej 2000 zł na osobę w gospodarstwie domowym wskazuje je 40%, a wśród badanych o dochodach przekraczających 6000 zł *per capita* – tylko 10%. W gronie ankietowanych o relatywnie najwyższych dochodach częściej doceniana jest inicjatywa, przedsiębiorczość (45%). Przekonanie, że wpływa ona w największym stopniu na sukces zawodowy, podzielają też mieszkańcy ponad półmilionowych miast (36%), absolwenci wyższych uczelni (34%), kadra kierownicza i specjaliści (35%), a szczególnie badani pracujący na własny rachunek (40%). Częściej niż pozostali uważają, że do osiągnięcia sukcesu zawodowego konieczna jest wiedza, umiejętności: badani w wieku 45–64 lata (66%), mieszkańcy największej aglomeracji miejskich (66%), robotnicy wykwalifikowani (70%) i osoby pracujące na własny rachunek (72%) oraz badani, których dochody *per capita* w gospodarstwie domowym przekraczają 6000 zł (69%) – zob. tabelę aneksową 1.

WYMARZONE ZAWODY DLA DZIECI

Analogicznie jak siedem lat temu zapytaliśmy wszystkich Polaków – niezależnie od tego, czy mają dzieci czy nie – jakich zawodów pragnęliby dla swoich dzieci, prosząc o wpisanie odpowiedzi (pytanie otwarte). Dla niektórych było to więc pytanie projekcyjne i być może właśnie ze względu na to, że nie mają dzieci, trudno im było udzielić odpowiedzi. Oddzielne pytania dotyczyły wymarzonego zawodu dla córki i wymarzonego zawodu dla syna.

Niezmiennie od lat na pierwszym miejscu plasują się zawody medyczne, na drugim – wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego, podium zamykają zaś zawody prawnicze. Od 2017 roku niewiele zmieniły się odsetki wskazań dla tych trzech kategorii: zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego wskazuje obecnie 19% pytanym, o 2 punkty procentowe więcej niż w 2017 roku, a zawody medyczne i prawnicze – po 1 punkcie mniej (odpowiednio 33% i 15%). Nie zwiększył się na przestrzeni ostatnich siedmiu lat odsetek osób, które chciałyby dla swoich dzieci wykształcenia informatycznego: obecnie marzy o nim 11% ankietowanych (o 2 punkty procentowe mniej niż w 2017 roku). Następne w kolejności, zawody rzemieślnicze i robotnicze są wskazywane przed 9% Polaków jako upragniona praca dla dziecka (o 1 punkt częściej niż poprzednio). Taki sam odsetek osób, jak w 2017 roku pragnęłyby dla dziecka wykształcenia pedagogicznego, społeczno-politycznego lub humanistycznego (8%). Po 7% badanych wymieniło

jako wymarzone: zawody mundurowe (wojskowy, policjant, celnik, strażak) i ekonomiczno-handlowe. Te wyniki nie różnią się od obserwowanych 7 lat temu. Marzenie, aby syn lub córka był/a dyrektorem lub prywatnym przedsiębiorcą, podziela 4% Polaków, czyli o 1 punkt procentowy mniej osób niż w 2017 roku. Tyle samo ankietowanych chciałoby dla swojego dziecka zawodu związanego ze sportem lub turystyką (4%). Pozostałe profesje są wskazywane przez 2% lub mniej dorosłych Polaków i nie różnią się od wyników z 2017 roku. Wymieniane są tu: zawody rolnicze i związane z ochroną środowiska, artystyczne, urzędnicze, związane z administracją, zawód polityka, poeta i naukowiec, wykładowcy wyższej uczelni. Warto zwrócić uwagę na wzrost odsetka odpowiedzi „Wybór zawodu należy do córki/syna”, którą ankietowali wpisywali w różnym brzmieniu, m.in. „nie powinno się wybierać zawodu dziecku”. Obecnie uważa tak 11% pytanych, czyli o 4 punkty procentowe więcej niż w 2017 roku. Zmniejszył się natomiast (o 2 punkty procentowe, do 3%) odsetek odpowiedzi opisowych zawodu, np. „dobrze płatny” albo „satisfakcjonujący”. Również o 2 punkty mniej osób niż w poprzednim badaniu nie wiedziało, jak odpowiedzieć na to pytanie – odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” przekracza jedną piątą wskazań (21%).

TABELA 1

Jakiego zawodu pragną(ę)ł(a)by Pan(i) dla córki/syna?

Zawody medyczne	33%
Zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego	19%
Zawody prawnicze	15%
Zawody związane z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym	11%
Zawody rzemieślnicze i robotnicze	9%
Związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym i humanistycznym	8%
Zawody mundurowe – wojskowy, policjant, celnik, strażak	7%
Zawody ekonomiczno-handlowe	7%
Przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen, menedżer, prezes, dyrektor	4%
Zawody związane ze sportem, turystyką	4%
Zawody rolnicze i związane z ochroną środowiska	2%
Zawody artystyczne	2%
Zawody urzędnicze, związane z administracją (również rządową)	2%
Polityk, poseł	2%
Naukowiec, wykładowca na wyższej uczelni	1%
Inne	3%
Odpowiedzi opisowe	3%
Wybór zawodu należy do córki/syna	11%
Trudno powiedzieć	21%

Badani pytani byli osobno o zawód dla córki i dla syna. W tabeli przedstawiono odpowiedzi zagregowane

Odsetki nie sumują się do stu, ponieważ badani mogli wymienić więcej niż jeden zawód

TABELA 2

Jakiego zawodu pragną(ę)ł(a)by Pan(i) dla córki/syna?

Zawody medyczne	33%
w tym:	
– lekarz – ogólnie i różnych specjalności	27%
– dentysta	3%
– pielęgniarka/pielęgniarz	2%
– rehabilitant, fizjoterapeuta, fizykoterapeuta i inne	1%
– lekarz weterynarii	1%
Zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego	19%
w tym:	
– inżynier – ogólnie	7%
– technik, mechanik, kierowca	5%
– konstruktor, elektronik, geodeta, lotnik	4%
– architekt	3%
– inżynier budownictwa	1%
Zawody prawnicze	15%
w tym:	
– prawnik – ogólnie	12%
– adwokat, sędzia, prokurator	3%
Zawody związane z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym	11%
w tym:	
– informatyk, programista	10%
– biotechnolog, chemik, fizyk	1%
Zawody rzemieślnicze i robotnicze	9%
Zawody związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym i humanistycznym	8%
w tym:	
– nauczyciel, pedagog	5%
– psycholog, socjolog, politolog, historyk, archeolog	2%
– lingwista, tłumacz	1%
– dziennikarz	1%
Zawody mundurowe – wojskowy, policjant, celnik, strażak	7%
Zawody ekonomiczno-handlowe	7%
w tym:	
– księgowy	3%
– ekonomista	2%
– bankowiec, finansista	1%
– handlowiec, sprzedawca	1%
Przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen, menedżer, prezes, dyrektor	4%
w tym:	
– menedżer, prezes, dyrektor	2%
– przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen	2%

TABELA 2 cd.

Jakiego zawodu pragną(ę)ł(a)by Pan(i) dla córki/syna?

Zawody związane ze sportem, turystyką	4%
Zawody rolnicze i związane z ochroną środowiska	2%
Zawody artystyczne	2%
Zawody urzędnicze, związane z administracją (również rządową)	2%
Polityk, poseł	2%
Naukowiec, wykładowca na wyższej uczelni	1%
Inne	3%
Odpowiedzi opisowe	3%
Wybór zawodu należy do córki/syna	11%
Trudno powiedzieć	21%

Aby zachować porównywalność wyników, odpowiedzi zostały zakodowane zgodnie z klasyfikacją zawodów używaną we wcześniejszych badaniach

ASPIRACJE WOBEC CÓRKI I SYNA

Pytanie o aspiracje zawodowe zadawane było osobno w odniesieniu do syna i do córki. Podobnie jak 7 lat temu płeć dziecka w bardzo dużym stopniu różnicuje odpowiedzi. Nadal w popularności medycyny udział mają przede wszystkim preferencje wobec zawodu córki – wskazuje je 30% ankietowanych odpowiadając na pytanie o wymarzony zawód dla córki i tylko 11% w odpowiedzi na pytanie o wymarzony zawód dla syna. Odwrotne proporcje występują w przypadku zawodów technicznych: 17% badanych chciałoby, aby ich syn wykonywał zawód wymagających studiów politechnicznych, i tylko 3% chciałoby takiego zawodu dla córki. Nieco mniejsze dysproporcje – ale również na korzyść chłopaków – dotyczą zawodów związanych z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym: co dziesiąty respondent (10%) życzyłby sobie syna informatyka i 4% – córki na podobnym stanowisku. Wobec córki badani częściej chcieliby, aby wykonywała zawód związany z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym lub humanistycznym (7% wobec 2% w odniesieniu do synów). Zaś o synach Polacy częściej niż o córkach myślą jako o wojskowych, policjantach, celnikach, strażakach (7% wobec 1% w odniesieniu do córek).

TABELA 3

Grupy zawodów	Aspiracje zawodowe dotyczące		
	dzieci	córki	syna
	W procentach		
Zawody medyczne	33	30	11
Zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego	19	4	17
Zawody prawnicze	15	7	9
Zawody związane z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym	11	4	10
Zawody rzemieślnicze i robotnicze	9	5	5
Związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym i humanistycznym	8	7	2
Zawody mundurowe – wojskowy, policjant, celnik, strażak	7	1	7
Zawody ekonomiczno-handlowe	7	5	2
Przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen, menedżer, prezes, dyrektor	4	2	3
Zawody związane ze sportem, turystyką	4	1	3
Zawody rolnicze i związane z ochroną środowiska	2	0	2
Zawody artystyczne	2	2	1
Zawody urzędnicze, związane z administracją (również rządową)	2	1	1
Polityk, poseł	2	1	2
Naukowiec, wykładowca na wyższej uczelni	1	1	1
Inne	3	1	2
Odpowiedzi opisowe	3	2	2
Wybór zawodu należy do córki	11	9	9
Trudno powiedzieć	21	18	14

Odsetki nie sumują się do stu, ponieważ badani mogli wymienić więcej niż jeden zawód

Medycyna pozostaje dominującym wyborem dla kobiet – wskazuje ją 30% badanych, tyle samo ile 7 lat wcześniej. W drugiej kolejności ankietowani chcieliby, aby ich córki wykonywały zawody prawnicze oraz (równie często) związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym lub humanistycznym (po 7%).

TABELA 4

Aspiracje zawodowe dotyczące córki

Zawody medyczne	30%
w tym:	
– lekarz – ogólnie i różnych specjalności	23%
– dentysta	3%
– pielęgniarka	2%
– rehabilitant, fizjoterapeuta, fizykoterapeuta i inne	1%
– lekarz weterynarii	1%
Zawody związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym i humanistycznym	7%
w tym:	
– nauczyciel, pedagog	4%
– psycholog, socjolog, politolog, historyk, archeolog	1%
– lingwista, tłumacz	1%
Zawody prawnicze	7%
w tym:	
– prawnik – ogólnie	6%
– adwokat, sędzia, prokurator	1%
Zawody ekonomiczno-handlowe	5%
w tym:	
– ekonomista	2%
– księgowy	2%
– bankowiec, finansista	1%
Zawody rzemieślnicze i robotnicze	5%
Zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego	4%
w tym:	
– inżynier – ogólnie	1%
– technik, mechanik, kierowca	1%
– konstruktor, elektronik, geodeta, lotnik	1%
– inżynier budownictwa	1%
– architekt	1%
Zawody związane z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym	4%
w tym:	
– informatyk, programista	3%
– biotechnolog, chemik, fizyk	1%
Przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen, menedżer, prezes, dyrektor	2%
w tym:	
– menedżer, prezes, dyrektor	1%
– przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen	1%
Zawody artystyczne	2%
Zawody związane ze sportem, turystyką	1%

Pominięto grupy zawodów wskazane przez mniej niż 4% badanych

Odsetki nie sumują się do stu, ponieważ badani mogli wymienić więcej niż jeden zawód

W przypadku profesji wybieranej dla syna najpopularniejsze są zawody wymagające studiów politechnicznych (17%), ale wskazuje je znacznie mniej badanych niż medycynę wobec córki, co oznacza, że preferencje dotyczące synów są bardziej zróżnicowane. Lekarz jest upragnionym zawodem syna dla 10% ankietowanych, podobnie często jak informatyk (9%) i prawnik (8%). Niewiele mniejszy odsetek Polaków życzyłby sobie dla syna zawodu mundurowego (7%).

TABELA 5

Aspiracje zawodowe dotyczące syna

Zawody wymagające studiów politechnicznych lub wykształcenia technicznego	17%
w tym:	
– inżynier – ogólnie	7%
– technik, mechanik, kierowca	5%
– konstruktor, elektronik, geodeta, lotnik	3%
– architekt	2%
Zawody medyczne	11%
w tym:	
– lekarz – ogólnie i różnych specjalności	10%
– dentysta	1%
Zawody związane z wykształceniem informatycznym, matematycznym i przyrodniczym	10%
w tym:	
– informatyk, programista	9%
Zawody prawnicze	9%
w tym:	
– prawnik – ogólnie	8%
– adwokat, sędzia, prokurator	2%
Zawody mundurowe – wojskowy, policjant, celnik, strażak	7%
Zawody rzemieślnicze i robotnicze	5%
Przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen, menedżer, prezes, dyrektor	3%
w tym:	
– menedżer, prezes, dyrektor	2%
– przedsiębiorca, właściciel firmy, biznesmen	1%
Zawody związane ze sportem, turystyką	3%
Związane z wykształceniem pedagogicznym, społeczno-politycznym i humanistycznym	2%
w tym:	
– nauczyciel, pedagog	1%
– psycholog, socjolog, politolog, historyk, archeolog	1%
– lingwista, tłumacz	1%
Zawody ekonomiczno-handlowe	2%
w tym:	
– ekonomista	1%
– bankowiec, finansista	1%

Pominięto grupy zawodów wskazane przez mniej niż 4% badanych

Odsetki nie sumują się do stu, ponieważ badani mogli wymienić więcej niż jeden zawód

Warto na koniec dodać, że o ile wybory dotyczące wymarzonego zawodu dla córki praktycznie się nie zmieniły (różnice w granicach 1 punktu procentowego) od 2017 roku, to w odniesieniu do synów obserwujemy niewielkie zmiany. Wzrósł odsetek osób, które chciałyby, aby ich syn był inżynierem (o 3 punkty procentowe), a zmniejszył się (o 3 punkty) udział badanych, którzy marzą o karierze informatyka lub programisty dla swojego syna.

Mimo postępujących zmian na rynku pracy, oczekiwania i przekonania Polaków w kwestii sukcesu zawodowego okazują się stabilne w czasie. Główne czynniki gwarantujące powodzenie w życiu zawodowym są takie same jak w badaniu zrealizowanym w 2017 roku i obejmują: wiedzę, umiejętności, a także solidną, rzetelną pracę i wykształcenie. W ciągu ostatnich siedmiu lat zmniejszyła się rola znajomości, a zwiększyło – znaczenie przypisywane inicjatywie i przedsiębiorczości.

Nie zmieniła się hierarchia zawodów preferowanych dla dzieci – najpopularniejsze są zawody medyczne, a za nimi plasują się politechniczne i prawnicze. Wzrósł natomiast odsetek deklaracji, że wybór zawodu należy do dziecka i rodzice nie chcieliby im nic sugerować.

Opracowała

Marta Bożewicz

TABELA 1

		Co, w Pana(i) ocenie, ma największy wpływ na sukces zawodowy?										Liczba osób
		Wiedza, umiejętność	Solidna, rzetelna praca	Inicjatywa i przedsiębiorczość	Wykształcenie	Znajomości, protekcja	Pochodzenie społeczne	Szczęście, przypadek	Cwaniactwo, przebiegłość	Coś innego	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		59	43	22	30	16	3	10	6	1	1	1024
Płeć	Mężczyźni	60	41	23	26	17	4	9	8	1	1	482
	Kobiety	58	44	21	33	16	2	11	3	0	1	542
Wiek	18–24 lata	58	38	24	25	26		12	6	2		97
	25–34	63	43	29	20	17	5	10	4	1	1	157
	35–44	58	40	27	29	16	7	8	6	0	0	200
	45–54	67	35	23	26	18	3	12	7		1	168
	55–64	66	48	17	30	13	1	8	5			156
	65 lat i więcej	47	50	14	41	13	1	11	6	0	2	246
Miejsce zamieszkania	Wieś	58	46	19	33	14	4	11	4	1	1	422
	Miasto do 19 999	50	43	18	29	23	3	10	9	1	1	147
	20 000 – 99 999	61	43	21	32	17	1	11	6	0		199
	100 000 – 499 999	63	41	23	30	12	1	11	5		2	145
	500 000 i więcej mieszk.	66	34	36	13	22	4	9	9			111
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	45	54	11	30	16	1	13	5	1	3	145
	Zasadnicze zawodowe	63	45	11	39	13	3	9	5	1	0	222
	Średnie	59	45	22	31	17	2	9	6	0	0	357
	Wyższe	63	33	34	21	18	5	11	6	0	1	300
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	61	37	35	22	17	5	10	6	1	1	163
	Średni personel, technicy	57	48	22	27	11	9	8	10			48
	Pracownicy adm.-biurowi	59	30	38	24	28	4	9	2			77
	Pracownicy usług	65	42	20	32	18	4	6	2	1		78
	Robotnicy wykwalifikowani	70	48	13	30	7		12	12	1	2	85
	Robotnicy niewykwalifik.	52	47	10	34	9	8	7	9	5		28
	Rolnicy	69	55	10	33	15	10	4	4			36
	Pracujący na własny rach.	72	36	40	8	20	2	11	8	1		65
	Bezrobotni	50	28	21	27	29		5	8			19
	Emeryci	51	50	15	38	14	1	11	5	0	2	273
	Renciści	50	45	9	41	11	2	7	8			54
	Uczniowie i studenci	57	19	21	33	37		16	6			37
	Zajmujący się domem i inni	64	50	15	25	17	3	17			2	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	59	41	20	31	19	4	10	4		1	144
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	58	40	24	29	18	3	10	6	1	1	122
	sekt. pryw. poza rolnict.	66	37	33	19	16	4	9	9	1		276
	prywatnym gosp. rolnym	70	56	12	30	14	9	5	3			39
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	58	54	10	40	13	3	7	2	1	1	188
	Od 2000 do 2999 zł	55	41	20	29	21	4	12	6		1	176
	Od 3000 do 3999 zł	56	46	24	31	14	1	11	7	1	1	140
	Od 4000 do 5999 zł	55	43	33	25	13	3	11	7	0	0	141
	6000 zł i więcej	69	35	45	10	18	4	5	9	1		99
	Trudno powiedzieć	59	42	9	22	21	3	16	6		3	93
Odmowa odpowiedzi	62	35	19	36	17	3	12	5		1	187	
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	29	17	22	28	4	7	10	1		58
	Średnie	52	42	19	33	19	4	13	7	0	1	343
	Dobre	63	45	24	28	14	3	9	5	1	0	623
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	61	55	13	29	11	7	4	3		3	42
	Raz w tygodniu	59	46	18	36	15	3	8	6	1	1	330
	1–2 razy w miesiącu	52	49	17	28	24	3	14	3			120
	Kilka razy w roku	58	45	23	29	17	2	12	6	1	1	258
	W ogóle nie uczestniczy	61	34	31	23	17	4	11	7	1	1	234
Poglądy polityczne	Lewica	63	42	24	25	14	3	12	8	1	0	235
	Centrum	64	38	25	30	17	3	11	4	1	0	267
	Prawica	53	46	21	35	18	3	9	6		0	344
	Trudno powiedzieć	55	47	13	28	16	2	13	6	1	3	139